

ритуалів тощо. Стає очевидним реалізм визначених педагогом напрямів і провідних методів виховання. В своїй роботі з молоддю необхідно, використовуючи рекомендації Г. Ващенка, звертатися до народної моралі, культури, забезпечення з цією метою єдності навчання і виховання [1, с.149].

Від учителя і майбутнього педагога вимагається цілеспрямована діяльність по вихованню щасливої і затребуваної суспільством особистості, утвердження правди і милосердя, формування для цього гуманних суб'єкт-суб'єктних відносин з учнями, спільної з ними життєтворчості, вільного волевиявлення, самоосвіти впродовж усього життя. У контексті вивчення проблеми підготовки майбутніх учителів до організації професійної діяльності, педагогічна спадщина педагога є теоретико-методологічною базою. Той, хто виховує дітей, на думку Г. Ващенка, повинен добре знати психологію кожної особистості, коло її уподобань та інтересів. Його незаперечне твердження про те, що «учитель мусить знати, чим цікавляться діти» залишається актуальним для сучасної педагогічної практики. Цікавими для нашого дослідження є погляди Г.Ващенка стосовно підготовки фахівців-педагогів. Зокрема, на його думку, «дошкільник має бути енциклопедистом, щоб задовольнити різносторонню цікавість малих дітей до всього, що їх оточує». А вчитель середньої школи повинен бути «в першу чергу добрим фахівцем у галузі дисципліни, яку викладає» [4, с. 11]. Важко з цим не погодитись.

Таким чином, прищеплення народно-християнської моралі, як найвищої духовної цінності, на що спрямована виховна система Г. Ващенка, можна забезпечити лише на основі педагогічного діалогу, самостійності й поліфонії мислення суб'єктів педагогічного процесу, вищевартісного ставлення до людського і власного життя. Це буде сприяти досягненню співробітництва та співтворчості між людьми, подоланню соціально-педагогічних суперечностей, входженню України до Європейського співтовариства держав і народів.

Література

1. Антонюк Т. Педагогічні ідеї Григорія Ващенка як підґрунтя в розбудові національної системи освіти / Т. Антонюк // Українознавство. – 2009. – № 3. – С. 148–153.
2. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5 т. / ред. кол. : О. Г. Дзевєрін (голова) та ін. – К. : Рад. шк., 1976 – Т. 3. – 279 с.
3. Левківський М. Історія педагогіки : навч. посібник / М.В. Лемківський, О.М. Микитки; за ред. М. В. Лемківського. – Х. : ТОВ ОВС, 2002. – 240 с.
4. Підласий І. Пасивний ідеал Г. Ващенка і ідеали українського виховання / І.Підласий // Рідна школа. – 2000. – № 4. – С. 9–12.

УДК372.41:373.31.322.1

Н.П.ВОЛОШИН, М. ГРИЧКА
Мукачівський державний університет

СИСТЕМА НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПОЗАКЛАСНОМУ ЧИТАННЮ

На сьогоднішній день особливо актуальною стає проблема розвитку читацької самостійності молодших школярів, оскільки саме сформованість навичок самостійної роботи з книжкою є передумова інтелектуального та

духовного світу. Як відомо, духовне відображення українського народу неможливо уявити без живодайного впливу художньої літератури на формування національної самостійності, бо саме література є одним із активних чинників суспільного виховання совісті, моралі, загальнолюдських цінностей інтелектуальності.

Книга виховує дитину, надає наснаги, допомагає жити, всебічно розвиває, примушує хвилюватися за своїх героїв, занурюватися у світ казок, фантазій, пригод, вона дає можливість стати її головним героєм та відчувати на собі все вище сказане. Тому читання книжок в системі виховання сучасної української школи займає особливе місце. Книга є джерелом духовного збагачення дитини. Тому основним завданням школи і вчителя є виховати у дітей любов до книги, до друкованого слова, навчають учнів читати книги, вміло користуватися нею. Дана проблема актуальна в умовах сьогодення, коли діти занурюються в комп'ютерний інформаційний світ.

Науковці трактують самостійне читання як добровільне, індивідуальне читання учнів без безпосередньої допомоги вчителя, бібліотекаря, батьків, друзів. Самостійна читацька діяльність молодших школярів спрямована на здійснення **свідомого вибору книги, її читання та міркування, відповідні висновки** з огляду на прочитане. Таке читання є підсумком, результатом системи знань, умінь і навичок, отриманих у процесі навчання на уроках позакласного читання (2-4-ті класи), при роботі з дитячою книжкою (1-й клас) та у процесі позакласної, виховної роботи з книгою у позаурочний час.

Позакласне читання – це засіб керівництва самостійним читанням. Воно прислуговує чудовим засобом виховання, розвиває бажання учнів вчитись, багато знати та вміти, прищеплювати любов до своєї рідної країни, до Батьківщини, виховує патріотизм та гуманізм, формує соціальне та громадське самопізнання молодших школярів. Також в останні роки окремі аспекти проблеми формування школярі-читачів зайняли своє вирішення в наукових працях вітчизняних вчених-педагогів В.Скрипченка, О.Савченко, В.Острогорського, В.Неділька, Т.Бугайко та інших. Основна мета позакласного читання – сформувати в учнів стійку потребу самостійно і свідомо читати книги, спираючись на знання, здобуті на уроках навчання грамоти і класного читання.

Керівництво самостійним дитячим читанням здійснюється протягом 3-х етапів:

1. Підготовчий етап (1 клас).
2. Початковий етап (2 клас).
3. Основний етап (3-4 класи).

Кожен з етапів має свою мету та завдання, свої вимоги до проведення та організації позакласного читання.

Головна мета, якої має досягти вчитель на підготовчому етапі, – це зацікавити першокласників книгою, навчити її розглядати, гортати сторінки, милуватись ілюстраціями і, звичайно, за своїми можливостями добирати книги у бібліотеці, читати (розглядати) без допомоги вчителя.

У 2-му класі ставиться завдання – пробуджувати і формувати в школярів інтерес до *самостійного читання*. Основними завданнями уроків позакласного читання в 2-4 класах є формування читацької самостійності учнів, сприяння розвитку інформаційної культури молодших школярів. Їх реалізація здійснюється поетапно. На кожному етапі навчання визначаються завдання, які враховують особливості означеного вікового мікроперіоду, зумовлюються методика роботи та організація навчальної діяльності учнів, вимоги до навчального матеріалу, види бібліотечно-бібліографічної допомоги, типи, структура уроку (заняття) тощо.

У 3-4 класах самостійна читацька діяльність також має свої особливості. Набуті в попередніх класах практичні уміння, способи роботи з дитячою книгою дають можливість школярам переважно самостійно розв'язувати спеціальні завдання, які складають сутність читацької діяльності.

Таким чином, сьогодні ставляться і вирішуються завдання не тільки розширити читацький кругозір учнів, а й сформувати в них ставлення до книги як джерела самостійного поповнення знань, навчити їх усвідомлювати книгу як засіб спілкування з автором, мудрою людиною.

Література

1. Волошина Н.Й., Пасічник Є.А., Скрипченко Н.Ф., Хропко П.П. Концепція літературної освіти / Н.Й.Волошина та ін. // Початкова школа. – 2004. - № 3. – С. 33 – 39.
2. Мартиненко В. Робота з дитячою книжкою // Початкова школа. – 2003. - № 7, 8, – С. 24 – 28, 40 – 43.
3. Ткачук Л.П. Основні вимоги позакласного читання / Л.П.Ткачук // Початкова школа. – 2007. – № 8. – С. 20-24.
4. Підлужна Г.В. Позакласне читання молодших школярів: реакція та перспективи / Г.В.Підлужна // Початкова школа. – 2004. - № 6, С. 56 – 59.

УДК 159.922.8

О.Ю.ВОРОНОВА
Мукачівський державний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПОНЯТТЯ РЕФЛЕКСІЇ

У сучасних умовах, коли освіта набуває високого статусу вже зі своєї першої ланки – дошкільної, зростає роль педагога-вихователя. Це викликає потребу в підвищенні вимог до якості підготовки майбутніх вихователів. Адже рівень їх готовності до педагогічної діяльності позначається на успішності процесу навчання та виховання дітей дошкільного віку.

Цілий ряд робіт присвячено дослідженню різних аспектів професійної рефлексії: теорії про вплив рефлексії на розвиток особистості (О.С.Анісімов, В.В.Давидов, А.З.Зак, Є.І.Ісаєв, Л.К.Максимова, Н.В.Мішаніна, Р.В.Павелків, С.Л.Рубінштейн, В.А.Семиченко, В.І.Слободчиков, Є.А.Смірнов, Г.П.Щедровицький); вчення про співвідношення та взаємодію внутрішніх і зовнішніх чинників становлення свідомості та самосвідомості особистості (Г.С.Костюк, І.С.Булах); вчення про рефлексивну регуляцію розумових дій (В.К.Зарецький, Ю.М.Кулюткін, І.М.Семенов, М.Л.Смольсон, С.Ю.Степанов, Ю.М.Швалб); теорії, які визначають сутність пізнавальної активності та

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>